

В. Д. ШИНКАРУК, В. М. ТЕСЛЮК В. М., Т. І. КОВАЛЬЧУК

**ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

ПІДРУЧНИК

КИЇВ

Видавництво Ліра-К

2019

УДК 378.126.08

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування як підручник для студентів закладів вищої освіти (Протокол № 2 від 26 вересня 2018 р.).

Рецензенти:

В.М. Манько, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України;

О. А. Біда, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

В.І. Ковальчук, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики навчання та управління навчальними закладами НУБіП України.

Шинкарук В.Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т. І.

Технології соціально-педагогічної діяльності: підручник. – К.: Видавництво Ліра-К, 2019. – с.

ISBN 978-617-7605-92-7

У підручнику висвітлено основні положення про найгостріші проблеми соціально-педагогічної допомоги і підтримки дітей та молоді. У виданні розкрито: теоретичні основи технологій соціально-педагогічної діяльності; технології роботи з сім'ями різного типу; технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, що потребують особливої допомоги; соціально-педагогічна робота з «дітьми вулиці»; соціально-педагогічна робота з молоддю; технології соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми; організація психолого-педагогічного консультування та терапії.

Видання адресоване майбутнім фахівцям соціономічних професій, які вивчають дисципліну «Технології соціально-педагогічної діяльності».

УДК 378.126.08

ISBN 978-617-7605-92-7

© Шинкарук В.Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т.І., 2019

© Видавництво Ліра-К, 2019

ЗМІСТ

Передмова	
Розділ 1. Теоретичні основи технологій соціально-педагогічної діяльності	
...	
Тема 1. Сутність соціально-педагогічної діяльності.....	
Тема 2. Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі.....	
Тема 3. Організаційні форми технологій соціально-педагогічної діяльності.....	
Тема 4. Особливості комунікативної функції соціального педагога/соціального працівника.....	
<i>Матеріали для самоконтролю</i>	
Розділ 2. Технології роботи з сім'ями різного типу	
Тема 1. Сутність проблем сучасної сім'ї.....	
Тема 2. Соціально-педагогічна робота з молоддю сім'єю.....	
Тема 3. Особливості роботи соціального педагога/соціального працівника з різними типами сімей.....	
Тема 4. Технологія роботи з прийомною сім'єю.....	
Тема 5. Насильство у сім'ї як комплексна проблема соціальної педагогіки.....	
Тема 6. Соціально-педагогічна допомога, спрямована на гармонізацію сімейних стосунків.....	
<i>Матеріали для самоконтролю</i>	
Розділ 3. Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, що потребують особливої допомоги	
Тема 1. Соціальна реабілітація дітей із девіантною поведінкою.....	
Тема 2. Технологія діяльності щодо профілактики адиктивної поведінки молоді.....	
Тема 3. Особливості соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.....	
Тема 4. Соціально-педагогічна робота з дітьми, що мають функціональні обмеження.....	
<i>Матеріали для самоконтролю</i>	
Розділ 4. Соціально-педагогічна робота з «дітьми вулиці»	
Тема 1. Причини виникнення соціального явища – «діти вулиці».....	
Тема 2. Технологія соціально-педагогічної роботи з «дітьми вулиці».....	

Тема 3. Методика використання ігрових технік у соціальній вуличній роботі.....
Матеріали для самоконтролю.....

Розділ 5. Соціально-педагогічна робота з молоддю.....

Тема 1. Технологія роботи з дитячими, юнацькими, молодіжними громадськими організаціями України.....

Тема 2. Форми і методи роботи щодо сприяння працевлаштуванню та вторинній зайнятості молоді.....

Тема 3. Підготовка волонтерів у центрах соціальних служб.....

Тема 4. Технологія залучення людських ресурсів до волонтерського руху.....

Матеріали для самоконтролю.....

Розділ 6. Технології соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми.....

Тема 1. Характеристика творчої обдарованості та її проблем у дитини.....

Тема 2. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми та їх батьками.....

Матеріали для самоконтролю.....

Розділ 7. Організація психолого-педагогічного консультування та терапії.....

Тема 1. Технологія консультативної соціально-педагогічної допомоги.....

Тема 2. Методика психолого-терапевтичного консультування по телефону.....

Тема 3. Технологія проведення групової психолого-педагогічної терапії.....

Матеріали для самоконтролю.....

Глосарій.....

Рекомендована література.....

Іменний покажчик.....

ПЕРЕДМОВА

Соціально-економічна криза в Україні та політичні реформи прискорили побіжно глибокі кризові процеси: безробіття, убогість, духовне зубожіння. Разом із тим відбувається організація нового виду професійної діяльності і створюються установи, що здійснюють соціальну роботу, цілеспрямовану на подолання проблем в соціумі. Соціальні працівники/соціальні педагоги виступають основними суб'єктами соціально-педагогічної діяльності, які реалізують соціальну роботу, ведуть духовну підтримку населення, особливо молоді.

Соціальна робота базується на пошуковій роботі способів та використання людських ресурсів, їх фізичного та інтелектуального потенціалу. Надзвичайно важливо впроваджувати технологічний підхід у практику соціальної роботи. Це дає можливість відмовитися від багатьох сумнівних методів, у тому числі й від методу «проб і помилок» у роботі з неблагополучними сім'ями та іншими найуразливішими прошарками населення. Технологізація соціальної роботи є віддзеркаленням об'єктивних вимог, що висуваються сучасними соціальними змінами. Нині соціально-педагогічні технології повсякчас урізноманітнюються методами та формами, що підтверджують спрямування в майбутнє.

Для підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери ще у стінах закладів вищої освіти варто надати такі знання і вміння, що необхідні для розробки нових технологій соціальної роботи та їх творчого використання у практиці. Майбутні соціальні працівники/соціальні педагоги мають добре усвідомлювати, що таке інноваційні технології соціальної роботи взагалі та примислювати й уявляти, які з них вже існують, які слід із усієї чисельності вибрати для найефективнішого вирішення конкретного професійного завдання.

Підручник, підготовлений В. Шинкаруком, В. Теслюк, Т. Ковальчук, допоможе студентам у володінні навчальною дисципліною «Технології соціально-педагогічної діяльності», що передбачає ознайомлення та оволодіння майбутніми соціальними працівниками та соціальними педагогами з багатьма унікальними технологіями соціальної роботи, у тому числі з інформаційними технологіями в

освіті. Підручник відповідає робочій програмі дисципліни, відображенню її тематики, змістовим характеристикам та обсягам модулів і кредитів.

Головна *мета* курсу – знайомство з теорією і практикою соціальної роботи, основами її технологій та обґрунтування їх змістових характеристик з представниками найрізноманітніших прошарків суспільства і соціальних груп.

Завдання навчального курсу – оволодіння майбутніми фахівцями соціальної сфери технологіями соціальної роботи, потенціями реалізації педагогічних і психологічних методів у соціальній роботі з різними групами населення; набуття знань, вмінь і навичок, що необхідні для результативної організації практичної соціальної роботи.

У результаті вивчення навчального курсу студенти повинні

знати: сутність соціальної роботи; сутність соціальних інновацій та інноваційних технологій; форми і методи соціальної роботи, загальні технології соціальної роботи; технології організації соціальної роботи з різними групами клієнтів, технологізацію волонтерської роботи тощо.

вміти: аналізувати різні чинники впливу технологій організації соціальної роботи на клієнта; деталізувати зміст технологій соціальної роботи з урахуванням розбіжних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи; дошукувати рівноцінні методи, форми організації соціальної роботи з різними прошарками населення (клієнтами).

У підручнику висвітлено немало технологій соціальної роботи. Включити всі напрями, форми, традиційні методи та інноваційні, що тільки створюються, важко. Підручник видається для майбутніх фахівців соціальної сфери (соціономічних професій).

Майбутньому фахівцеві соціономічних професій у підручнику відводиться місце для можливості переосмислити і вимогливо проаналізувати запропоновані форми та методи соціальної роботи. Для майбутньої професійної діяльності соціальним працівникам/соціальним педагогам необхідна база, що стане основою удосконалення та використання отриманих знань при підготовці і використанні нових технологій соціальної роботи.